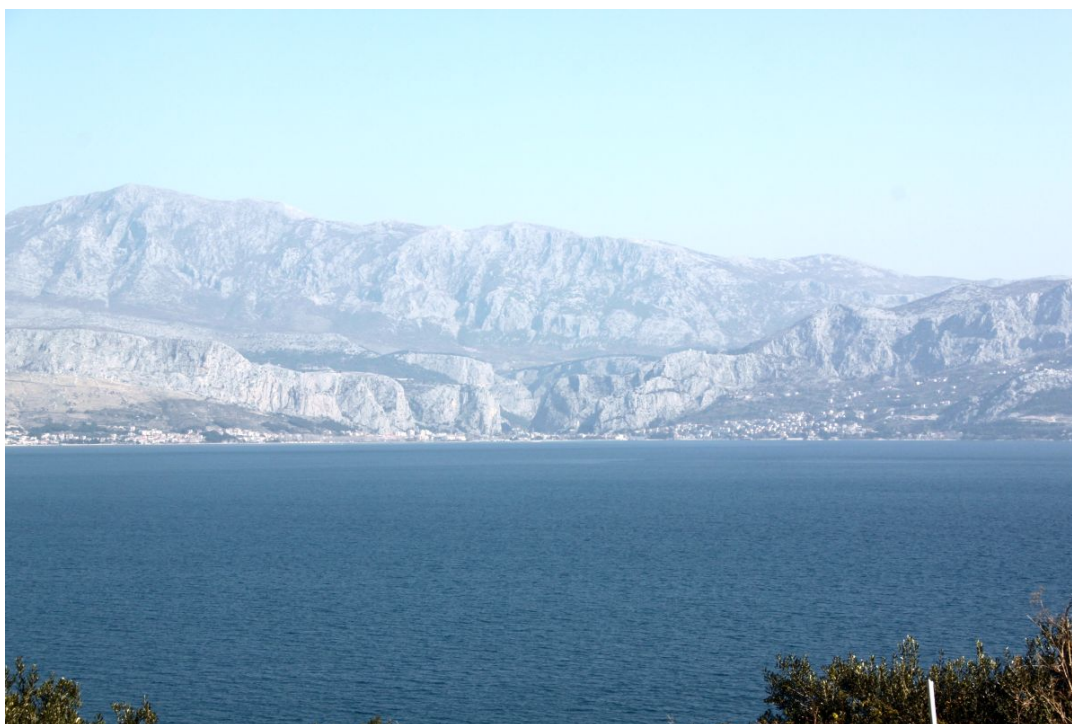

OMIŠKA LUKA

© 16/11/2022 by admin

Vjerovali ili ne, ovu ćemo priču započeti s Homerom. U 10. pjevanju Odiseje, opisuje se Odisejev dolazak u grad Telepil koji se nalazi na ušću rijeke uz morsku obalu okruženom strmim liticama: „U slavnu uđemo tada u luku, okolo koje sa obje strane se pruža bez prekida strmena vrlet, jedan prema drugom tu je kamenjāk do kamenjāka, dō ušća dopiru samog, a ulaz u luku je t'jesan“.

I dok su Odisejevi drugovi uplovljavali kroz taj tijesni ulaz i opasne litice, lukavi antički junak je svoj brod ostavio nešto dalje što se pokazalo prilično mudrim. Naime, u tom divljem kraju živjeli su Lestrigonci – divlji divovi koji su brodove Odisejevih prijatelja potopili gađajući ih ogromnim kamenjem koje su otkidali od okolnih litica.

6 0 9 6 7 2
 Users Today : 219
 Users Yesterday : 540
 This Month : 6420
 This Year : 126302
 Total Users : 609672
 Views Today : 715
 Total views : 2462922
 Who's Online : 6

GORGONIJA.COM

MORSKI KRATAVAC / TRP – Sur
 sjene – 1. dio

Morska banjada u prosincu

34. redoviti Sabor HRS-a

PRAVI „GOSPODAR I RATNIK“

Iskustva i preporuke za smanjenje
 ulova morskih ptica

-9%

ORIENT

Odisej se, naravno, spasio. Uzmemo li u obzir kako jedna od brojnih više ili manje znanstvenih teorija o Homerovim spjevovima, Odisejevo putovanje smješta baš na Jadran – onda su Lestrigonci živjeli u Omišu. I ovdje, u mašti i mitu, započela bi priča o omiškoj luci.

Preskočimo li čitavu prapovijest i prilično utemeljene priče o ilirskim gusarima dolazimo do rimskog razdoblja. Rimski Oneum, iako smješten visoko pod liticama Omiške Dinare, morao je imati i nekakvu luku bližu moru i samom ušću Cetine. U srednjem vijeku ona je zasigurno i postojala i iz nje su kretali svi oni, niti malo bezazleni, pohodi srednjovjekovnih gusara – Malduka, Osora, Pribislava, Toljena... Splitski kroničar i arhiđakon Toma bijesni na njihove upade na splitski teritorij, a još više kad njegovim Splićanima oni pobjegnu iz ruku „poput sluzave jegulje“. Njihovi brodovi ugrožavaju čitav pomorski promet Jadranom. Papa Honorije III pokrenut će protiv njih križarski rat. Ali sve bez većih uspjeha. Tek će kroz 15. stoljeće nestati omiškog gusarenja. Sigurno jedan dio odgovora na pitanje kako su se gusari tako dugo održali baš u Omišu leži u činjenici da je luka toga grada smješten na savršenom položaju za tu „djelatnost“ – vjerojatno negdje malo dalje od ušća Cetine, ali na toku te rijeke. Malo tko bi se usudio brodom pratiti Omišane u trenutku kada oni, kao Odisejevi prijatelji, uđu u ušće i zaplove među strme litice Omiške Dinare i Primorske Kose koje ga okružuju.

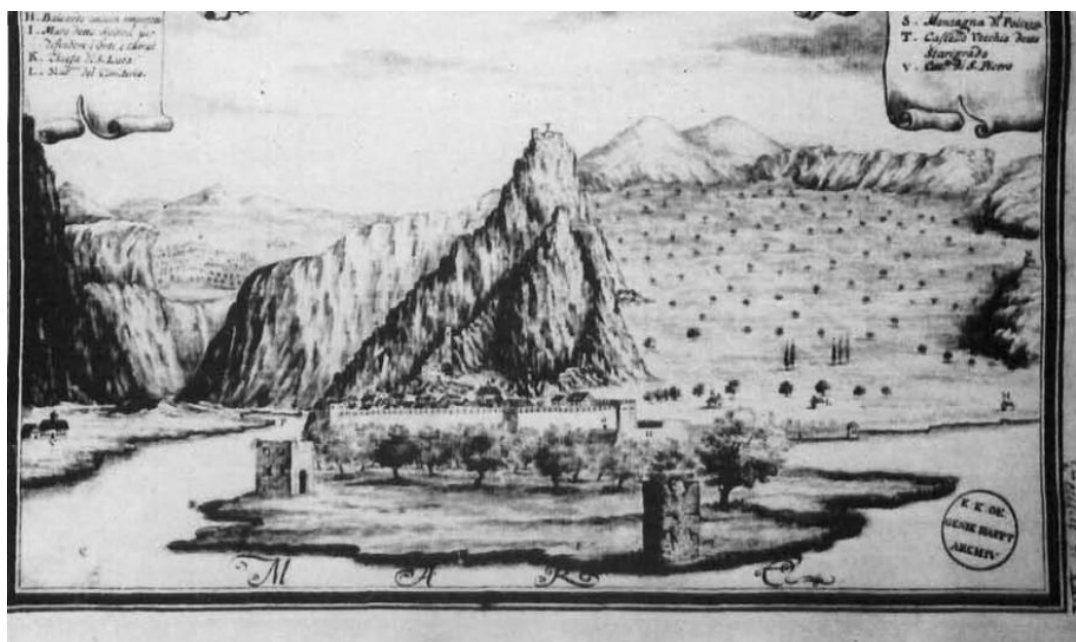

Posebno opasno bilo bi proći ispod gradske utvrde Peovice čiji najstariji dijelovi potječu možda i iz 9/10. stoljeća sudeći prema jednom novčiću bizantskog cara Bazilija I (867-886) nađenom u neposrednoj blizini tvrđave. A straže koje su sigurno stajale na kasnijoj utvrdi Starigrad-Fortica mogle su neprijatelja koji dolazi s mora primijetiti miljama prije nego se on približi Omišu.

Osim toga, samo ušće rijeke moglo je biti zatvoreno i lancem, a polupovijesna priča govori i o podvodnom zidu na ušću, s prolazom kroz koji su mogli proći samo oni koji su znali gdje se nalazi. U kasnijim vremenima na ušću su se nalazile i kule koje su ga dodatno branile, a između kojih se mogao rastezati spomenuti lanac.

Mletačka uprava je uz zapadne gradske bademe (one prema rijeci), na predjelu Smokvica, sagradila Arsan tj. arsenal – spremište za brodove. Krajem 14. i početkom 15. stoljeća za Omiš će posebno biti zainteresirani bosansko-humski vladari i velikaši kao mjestom trgovanja i točki gdje srednjovjekovno bosansko kraljevstvo traži izlaz na more. Kralj Stjepan Ostoja će pregovarati s Mlečanima o osnivanju trgovišta i gradnji luke u Omišu. Iako izgleda da su počeli i neki radovi do toga nikada neće doći jer će kralja uskoro svrgnuti. Ono gdje će se trgovina ipak odvijati, u stoljećima nakon nestanka omiških gusara, je prostor Podvisuća u blizini današnjih Radmanovih mlinica. Cetina je plovna upravo do toga mjesta. S obale i otoka roba se dovozila brodovima rijekom, a iz zaleđa karavanskim putevima s poljičke i suprotne omiške strane. Sačuvani toponimi u podnožju utvrde uz rijeku kao što je „Trgovište“ ili skromni ostaci skladišta u „Slanici“, također uz samu Cetinu, jasno ukazuju na trgovačku aktivnost ali i na sol kao najčešću i najvrjedniju robu kojom se trguje.

Iako se radilo o skromnoj prometnoj infrastrukturi na kopnu i trgovini na lokalnoj razini te uvijek u sjeni one koja se odvijala u Splitu, i takva je bila važna onima koji su od nje profitirali. Stoga nas i ne čudi kada omiška komuna u drugoj

stambena građevina koju možemo datirati okvirno u 17./18. stoljeće.

Da povijest ponekad može nekoga nešto i naučiti te da Omišani nisu zaboravili na prednosti svoga kanjona, svjedoči nam i događaj iz sredine rujna 1991. godine kada su u kanjon Cetine sakrili DJB-103 – prvi ratni brod tek ustrojene Hrvatske ratne mornarice.

U jesen prošle godine počeli su radovi na gradnji i uređenju luke u Omišu – između Fošala i Skalica. Dugo će trajati ti radovi i dugo je Omiš čekao ovako nešto. Navodno će sve to koštati 91 milijun kuna, a možda i koju više. Ono što je sigurno je da će ta luka zauvijek promijeniti vizuru ovog grada. Koliko mu je tolika luka uistinu potrebna i kako će ona funkcionirati u još uvijek malom gradiću – pokazat će budućnost. Mi smo ovdje kroz samo nekoliko crtica htjeli nešto više reći o prošlosti omiške želje i potrebe za lukom. A navodno se iz prošlosti uči...

Tekst: Ivan Alduk

(Korištena literatura i izvori: Toma Arhidakon, Historia Salonitana, Split 1977; V. Kovačić, Fortifikacije grada Omiša, Radovi Instituta za povj. umjetnosti 16, 1992, 29-40; J. Boko, Tragovima Odiseja, Zagreb 2012; I. Alduk, Srednjovjekovne tvrđave uz rijeku Cetinu, Zagreb 2010)

Ovaj tekst je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

▣ *Posted in NOVOSTI, POMORSKA BAŠTINA*

< Prevl
Otoci u moru znanja

Next >
Poziv za sudjelovanje u anketi

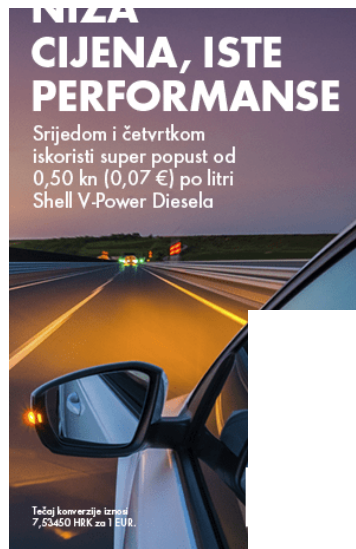

Shell
V-Power
Diesel

**NIŽA
CIJENA, ISTE
PERFORMANSE**

Srijedom i četvrtkom
iskoristi super popust od
0,50 kn (0,07 €) po litri
Shell V-Power Diesela

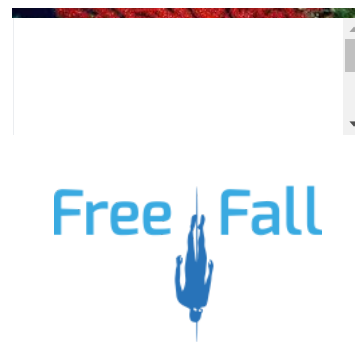
Tečaj konverzije iznosi
7,53450 HRK za 1 EUR.

**NIŽA
CIJENA, ISTE
PERFORMANSE**

Srijedom i četvrtkom
iskoristi super popust od
0,50 kn (0,07 €) po litri
Shell V-Power Diesela

Tečaj konverzije iznosi
7,53450 HRK za 1 EUR.

Free Fall

mar
just a

boot
Düsseldorf

Jan
Düsseldorf

Visit the
largest

Book your

GORGONIJA.COM

Nakladnik:
Udruga informatičara Imotski
Šetalište Stjepana Radića 21
21260 Imotski
e-mail: portal@gorgonija.com
Glavni urednik: Luka Kolovrat
luka.kolovrat@st.t-com.hr

Damir Višić, Boris Bulić, Jenny Barnjak,
Jadran Grančić, Davor Majkić, Matko
Vojković, Tonči Žanko, Damir Brajković,
Ante Tonči Fabris, Lidija Lijić Vulić,
Damir Ljubičić, Vedrana Vidović, Danijel
Frka, Vedran Dorušić, David Počekaj,
Damir Višić, Roko Markovina, Mario
Radaljic, Jelena Glamać, Dubravka
Pajk, Matko Pojatina, Vitomir Maričić,
Vesna Zmaić, Šime Sušić, Sunčana
Žaknić, Ivica Kostelić, Jelena Kurtović
Mrčelić

olufteum.digital

WordPress Theme | Viral by HashThemes